

okur yazar
yazar okur

ÖMER ERDEM

Usara

Alec Marsh, bizi Ezra Pound'a ve onun şiirinin, edebiyat, sanat görüşünün maverasına götürüyor.

206. sayfadaki fotoğrafa daldığımızda, insan ile ağaç kabuğu arasında donup kalmış fakat eylemi çenesinin işlettiği boyun kaslarında hala devam eden eski bir denizciyi düşünürsünüz. Homeros, Çin'e yelken kırmıştır ve Hele- ne'nin rüzgârı onu tekrar buraya sürüklemiştir. Burasının ne olduğu hiç bilinmeyecek. Sonsuz adlandırılmalar ve önü hep açık yorumlar arasında, bu yüz, 20. yüzyıl insanının en çarpıcı resimlerinden birisi olarak varlığını hep koruyacaktır. **Alec Marsh'ın Ezra Pound biyografisi için kapakta kullanılan fotoğraf da anlamlıdır ve bütün soy şairleri hep böyle bir son bakış bekler.** Usara, neredeyse bu iki fotoğrafta en lirik anlamına kavuşur.

Nedir usara? "Kıt görüşlü açgözlülük kamu yararından beslendiğinde, böylece kalitesiz mallara, katkı maddeli gıdaya, kısa süreli hislere ve kısa vadeli kâr için kalıcı değerlerin ihmal edilmesine yöneldiğinde görülen çürümedir." Ezra Pound'un Kantolar'da açığa çıkan edebiyat eylemi, "20. yüzyılda ancak bir ahmak artık ekonomiden anlamadan tarih bildiğini düşünebilir" sözüyle çok basitçe formüle edilebilmiş gibi gözükse de, işin aslı hiç de öyle değildir. "Pound, Kantolar'da ilerlemeye başlayınca tüm diğer ciddi şiirleri bir kenara bırakmıştır". Çünkü Kantolar, artık onun 'şiiri bir ürün değil bir süreç olarak kavraması'nın anıtlarıdır.

"Kişisel deneyimin kaydı değildir."

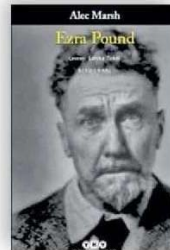
Alec Marsh, adım adım bizi Pound'a ve onun şiirinin ve edebiyat, sanat görüşünün maverasına götürüyor. Eğer "bir ulusun edebiyatı zayıfladığında ulus dumura uğrayıp çökerse", bu görüşteki şairin zayıflayan şeyi kavrayacak engin bir kültür ve bilgi birikimine sahip olması gerekir. İşte, İngiliz, Fransız, Yahudi, Arap Edebiyatı gibi "edebi olmayan kategorik ayrımlarla edebiyatı sınıflara ayırmak" onun karşı çıktığı temel paradigmalardan biridir. Fizik, kimya ırksal ve dinsel kategorilerle ayrılmazsa edebiyatta ayrılamaz. O yüzden "daha bilimsel bir eleştiri çağrısı yapmalıdır." "Edebiyatın elementleri saf hallerinde

enerjik elementlerdir çünkü."

Kantolar bir yana bırakıldığında, neredeyse yazdıklarından daha fazla tercüme yapan bir şair olmuş Pound. "Tercümeyle temel bir eleştiri yöntemi, bir şiiri anlamının en iyi yolu olarak gören" Cathay şairi, "edebiyatların muhteşem çağlarının daima tercümelerin muhteşem çağları olduğunu ya da onları izlediğini düşünür". Zamanın mitolojik bir biçimde düzenlendiğine inanan Pound, tüm çağların çağdaş olduğu fikrindeydi. Epik konusundaki görüşlerini de son derece berrak şekilde ifade etmiştir. "Epik, tarih içeren şiirdir ve kişisel deneyimin kaydı değildir."

Ernest Fenollosa vasıtasıyla Çin ve Japon sanatıyla karşılaşan şair, ömür boyu bu buluşmanın açınımlarıyla dolacaktır. Ki bu ferdi bir genişleme değil, Marsh'ın ifadesiyle "hayat değiştiren bir olaydır ve Pound aracılığıyla İngilizce edebiyatın yönü de kalıcı olarak değişmiştir." Rönesansı en baştan beri tekrarlamaya dikkat eden kızıl sakallı şaire göre, bir şiir veya resim, gerçeğin temsili değil sunumdur onun nezdinde ve sanat varoluşa bir ilave değil, gerçek olanın yeniden üretimidir. Alec Marsh, biyografi ile düşünce ve şiir verimleri arasındaki bağları dikkatle örerken bize anlaşılabilir ve gerilimi yüksek bir metin sunuyor.

Çarpıcı noktalardan birisi de Pound ve Eliot arasındaki ilişkilerin ruhudur. "Eliot ne kadar hatasız ve ihtiyatlıysa Ezra da o kadar şamatacıdır ve hiç kuşkusuz, Pound'un eserlerinden duyduğu heyecan felsefeyi bırakıp şair olmaya ikna etmiştir Eliot'u." Onlar "edebi tarih açısından Wordsword/Coleridge ilişkisiyle kıyaslanabilir." Bir de kadınlar var elbette. İtalya, Mussolini var. Yahudilik ve delilik meselesi olduğu gibi. Onlar da saklı biraz 1971'de çekilmiş o fotoğrafta.

EZRA POUND
Alec Marsh
Yapı Kredi Yayınları
Çeviren: Şahika Tokel
2015, 228 sayfa, 20 TL.